



COPYRIGHT POLSKA

K W A R T A L N I K

STOWARZYSZENIA AUTORÓW I WYDAWCÓW

**NR 1/2023**

styczeń – marzec



## **COPYRIGHT POLSKA – KWARTALNIK NR 1/2023**

Kwartalnik informacyjno-edukacyjny wydawany przez SAiW COPYRIGHT POLSKA zawiera informacje o działalności Stowarzyszenia, a także podejmuje problematykę praw własności intelektualnej, w szczególności w obszarze aktywności wydawniczej: praw autorskich, praw pokrewnych oraz prawnej ochrony baz danych.

Głównym celem wydawnictwa jest prowadzenie wśród członków Stowarzyszenia działalności edukacyjnej mającej podnieść świadomość prawną oraz ułatwić prowadzenie działalności wydawniczej z zastosowaniem wysokiego poziomu ochrony praw własności intelektualnej.

Redaktor naczelna: Marzenna Wojciechowska

Opracowanie graficzne okładki: Magdalena Błażków, KreacjaPro

Opracowanie graficzne i skład: Elżbieta Wastkowska, ProDesGraf

Korekta: Sylwia Chrabałowska

Wydawca:  STOWARZYSZENIE AUTORÓW I WYDAWCÓW  
COPYRIGHT POLSKA

Stowarzyszenie Autorów i Wydawców Copyright Polska

ul. Krupnicza 12/6, 31-123 Kraków

Adres redakcji: ul. Nowogrodzka 62b/8, 02-002 Warszawa

Kontakt: [m.wojciechowska@copyrightpolska.pl](mailto:m.wojciechowska@copyrightpolska.pl)

Wydanie elektroniczne online posiada numer ISSN 2720-1066

Wydanie drukowane posiada numer ISSN 2720-1724

Stan prawny aktualny na dzień 15 marca 2023 r.

1/2023 Warszawa

# SPIS TREŚCI

»	Słowo wstępne od redaktor naczelnej	3
»	Publikacja w Dzienniku Urzędowym UE rozporządzeń PE, RE i KE: <i>Digital Services Act</i> (DSA), <i>Digital Market Act</i> (DMA), Rozporządzenia 2022/868 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1724 (akt w sprawie zarządzania danymi) – <i>Data Governance Act</i> (DGA), a także Rozporządzenia 2021/784 w sprawie przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym. W jaki sposób omawiane akty wpłyną na prowadzenie wydawnictw w Polsce?	4
»	Parafraza, peryfraza i metafraza a cytaty w rozumieniu art. 29 prawa autorskiego. Jak poprawnie korzystać z utworów w dziełach naukowych i edukacyjnych	10
»	Sztuczna inteligencja – nowe programy do tworzenia tekstów i naśladowania mowy. Czy ChatGPT od Open AI w połączeniu z wyszukiwarką Bing od Microsoft zagrozi pozycji wyszukiwarki Google? Czy zastąpi powszechnie dostępne bazy wiedzy takie jak Wikipedia?	15
»	Ściągą z Omnibusu, czyli co wydawca powinien wiedzieć o nowym prawie konsumenckim	20
»	Szczyt Cyfrowy ONZ – Forum Zarządzania Internetem IGF ( <i>Internet Governance Forum</i> )	23
»	Szwecja obejmuje prezydencję w Radzie Unii Europejskiej	25
»	W skrócie	27
»	Informacje o działalności Stowarzyszenia – Rozstrzygnięcie konkursu stypendialnego 2022/2023	28

# Słowo wstępne od redaktor naczelnej

Zmiany legislacyjne w Unii Europejskiej przyniosły ze sobą zmiany prawa w Polsce. Mamy nową rzeczywistość prawa konsumenckiego, która również wpływa na interesy wydawnictw oferujących swoje produkty w modelu B2C. Jednak największa rewolucja czeka wydawców w usługach cyfrowych – można ją śmiało nazwać nowym łańcem cyfrowym – ponieważ konieczne będzie powstanie regulatora rynku. Stanie się tak za sprawą już opublikowanych, a oczekujących na wejście w życie rozporządzeń UE, które z zasady nie potrzebują przepisów wdrażających do przepisów krajowych; będą jednak wymagały podjęcia kilku decyzji, co nastąpi w drodze ustaw.

Szwecja, która aktualnie rozpoczęła przewodniczenie pracom Rady UE, na konferencji otwierającej prezydencję przedstawiła swoje priorytety, przede wszystkim zakończenie prac nad Aktem o wolności mediów. Dyskusja koncentrowała się wokół wpływu regulacji platform internetowych w UE na dyskurs demokratyczny i politykę medialną.

Rekordy popularności bije program do pisania tekstów ChatGPT, którego potencjał opisywaliśmy już dwa lata temu w pierwszym numerze Kwartalnika. W bieżącym numerze w artykule pt. *Sztuczna inteligencja – nowe programy do tworzenia tekstów i naśladowania mowy. Czy ChatGPT od Open AI w połączeniu z wyszukiwarką Bing od Microsoft zagrozi pozycji wyszukiwarki Google? Czy zastąpi powszechnie dostępne bazy wiedzy takie jak Wikipedia?* zastanowimy się nad popularnością i fenomenem nowego narzędzia.

W polskim prawie również zmiany. Nowelizacja ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce skłoniła nas do pogłębienia tematu dozwolonego użytku chronionych utworów w dziełach naukowych, dydaktycznych i badawczych.

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiło w styczniu 2023 roku zmieniony projekt nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych obejmujący zakresem głównie dostosowanie polskiego prawa do dyrektywy DSM. Czy zapowiedziana przez Komisję Europejską skarga na Polskę i parę innych krajów UE z powodu braku udzielenia informacji o wdrożeniu dyrektywy DSM przyspieszy jej implementację w Polsce? Na razie projekt znajduje się na etapie prac Komitetu Stałego Rady Ministrów i jeszcze nie został wniesiony do Sejmu.

To tylko niektóre z problemów poruszonych na łamach tego numeru Kwartalnika.  
Życzę przyjemnej lektury!

Marzenna Wojciechowska,  
redaktor naczelna

# PUBLIKACJA W DZIENNIKU URZĘDOWYM UE ROZPORZĄDZEŃ PE, RE I KE:

*Digital Services Act (DSA), Digital Market Act (DMA), Rozporządzenia 2022/868 z dnia 30 maja 2022 r. w sprawie europejskiego zarządzania danymi i zmieniającego rozporządzenie (UE) 2018/1724 (akt w sprawie zarządzania danymi) – Data Governance Act (DGA) i Rozporządzenia 2021/784 w sprawie przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym. W jaki sposób omawiane akty wpłyną na prowadzenie wydawnictw w Polsce?*

## Część I

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

**N**owa rzeczywistość cyfrowa zbliża się wielkimi krokami i pod koniec pierwszego kwartału przyszłego roku czeka nas rewolucja cyfrowa. Prace dotyczące nielicznych przepisów wewnętrznych, które są konieczne, aby prawo UE było możliwe do stosowania w Polsce, jeszcze nie nabrały tempa. Raczej należy się spodziewać, że zostaną przyjęte w stosownym czasie, aby ujednoczyć unijny rynek wewnętrzny w tym zakresie. Przypomnijmy, że 27 października 2022 roku w Dzienniku Urzędowym UE nr L277<sup>1</sup> opublikowano Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z dnia 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych), znane jako **Digital Services Act (DSA)**. DSA weszło w życie 17 listopada 2022 roku, a jego stosowanie zacznie się 17 lutego 2024 roku. Osobny termin obowiązywania przewidziano dla bardzo dużych platform internetowych i wynosi on cztery miesiące od powiadomienia danego dostawcy, o ile ten termin będzie wcześniejszy niż 17 lutego 2024 roku.

Jest to ważny akt prawny, który będzie decydował o zasadach świadczenia usług cyfrowych oraz m.in. odpowiedzialności pośredników internetowych. W tym zakresie częściowo zastąpi regulacje aktualnie znajdujące się w ustawie o świadczeniu usług drogą elektroniczną<sup>2</sup> (dalej: u.ś.u.d.e.), w art. 12–15 tej ustawy.

Przed wszystkim czeka nas powołanie nowego regulatora rynku w związku z wymogami stawianymi przez DSA. Nietypowa procedura rozpoczęcia obowiązywania przepisów DSA dla bardzo dużych platform (w ciągu czterech miesięcy od zawiadomienia przez KE) została już uruchomiona aktami wykonawczymi do DSA. Do 17 lutego 2023 roku platformy miały czas, aby powiadomić KE o przybliżonej liczbie swoich użytkowników. Szacunki KE mówią o blisko 10 tys. podmiotów, które zostaną objęte DSA. Jeżeli szacunkowa średnia w miesiącu liczba ich aktywnych użytkowników wynosi co najmniej 45 milionów, to platforma taka uzyskuje status bardzo dużej. Oznacza to, że w każdej chwili po otrzymaniu specjalnej notyfikacji KE po upływie czterech miesięcy zacznie wobec niej obowiązywać DSA, lecz nie później niż od 17 lutego

<sup>1</sup> <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=OJ:L:2022:277:TOC> [dostęp: 27.10.2022].

<sup>2</sup> Ustawa z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (t.j. Dz.U. z 2020 r. poz. 344).

2024 roku. Szacunkowo można przyjąć, że jeżeli powiadomienie o rozpoczęciu obowiązywania DSA zostanie rozesłane bezzwłocznie do bardzo dużych platform, to w ich przypadku DSA zaczną obowiązywać w sierpniu 2023 roku. To oznacza, że różnica w czasie rozpoczęcia stosowania między bardzo dużymi platformami a pozostałymi platformami internetowymi mającymi status pośrednika wyniesie mniej więcej sześć miesięcy. Kluczowym dla skutecznego rozpoczęcia egzekwowania DSA jest powołanie na podstawie przepisów krajów członkowskich organu będącego regulatorem rynku. W Polsce może on powstać jako nowy podmiot, ale może też zostać wykorzystany inny istniejący już organ, któremu polski ustawodawca rozszerzy dotychczasowe kompetencje. Wskazuje się na możliwość skorzystania z infrastruktury organizacyjnej i prawnej podmiotów, które pełnią podobne funkcje, takich jak UOKiK, UODO lub URE. Katalog dotychczas znanych usług świadczonych elektronicznie (tzw. pośredników internetowych) – obok aktualnie wymienionych w u.ś.u.d.e. – zostanie poszerzony o nową kategorię, jaką są wyszukiwarki internetowe. Jeżeli przeanalizujemy cały katalog usług platform internetowych, to z usług dotychczas zdefiniowanych jako usługi pośredników internetowych, czyli: zwykły przekaz (*mere conduit*), caching, hosting oraz „nowej usługi pośrednika” – wyszukiwarki internetowej, w obszarze bezpośredniego zainteresowania wydawnictw znajdą się usługi wyszukiwarek internetowych i hostingu.

➤ **Zwykły przekaz** to świadczenie usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi lub na zapewnianiu dostępu do sieci telekomunikacyjnej.

➤ **Caching** polega na transmisji w sieci telekomunikacyjnej informacji przekazanych przez odbiorcę usługi, obejmującą automatyczne, pośrednie i krótkotrwałe przechowywanie tej informacji dokonywane

wyłącznie w celu usprawnienia późniejszej transmisji informacji na żądanie innych odbiorców.

➤ **Hosting** polega na przechowywaniu informacji przekazanych przez odbiorcę usługi oraz na jego żądanie.

Co ciekawe, usługa wyszukiwarki internetowej nie znajduje się w zamkniętym katalogu usług zawartych w definicji „usługi pośredniej” w art. 3 lit. g) DSA. Kwalifikacja jej jako usługi pośredniej wynika z odrębnej definicji wyszukiwarki internetowej zawartej w art. 3 lit. j) DSA. Zapis ten definiuje wyszukiwarke internetową jako „usługę pośrednią, która umożliwi użytkownikom dokonywanie zapytań w celu wyszukiwania – co do zasady – wszystkich stron internetowych lub wszystkich stron internetowych w danym języku za pomocą zapytania na jakikolwiek temat przez podanie słowa kluczowego, zapytania głosowego, wyrażenia lub innej wartości wejściowej i która podaje wyniki wyszukiwania w dowolnym formacie, w którym można znaleźć informacje związane z zadaniem zapytaniem”. Warto wspomnieć, że w prawie UE, a dokładniej w art. 2 pkt. 5 Rozporządzenia EU 2019/1150 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego<sup>3</sup> istnieje już niemal identyczna definicja wyszukiwarki internetowej, cyt.: „wyszukiwarka internetowa oznacza usługę cyfrową, która umożliwi użytkownikom wprowadzanie zapytań w celu wyszukiwania – co do zasady – wszystkich stron internetowych lub wszystkich stron internetowych w danym języku za pomocą zapytania na jakikolwiek temat przez podanie słowa kluczowego, zapytania głosowego, wyrażenia lub innej wartości wejściowej i która podaje wyniki wyszukiwania w dowolnym formacie, w którym można znaleźć informacje związane z zadaniem zapytaniem”. Z prostego zestawienia wynika, że obie definicje różnią się dwoma słowami, przy czym w wersji w innych językach różnica obejmuje jedno słowo, tzn. w DSA „usługa cyfrowa” jest zastąpiona „usługą pośrednią”.

<sup>3</sup> Dz.U. L 186 z 11.07.2019, str. 57–79.

Druga różnica: w polskiej wersji DSA zastosowano wyrażenie „dokonywanie zapytań”, a w definicji we wcześniejszym rozporządzeniu 2019/1150 – „wprowadzanie zapytań”, co w zasadzie można uznać za synonim. W wersji angielskiej obu aktów UE użyto jednolitego sformułowania *input queries*. Przyznam, że po raz pierwszy spotkałam się z występowaniem w aktach prawa UE dwóch różniących się literalnie definicji tego samego pojęcia w różnych aktach prawnych. Regułą było odwoływanie się do aktów, które wcześniej zawierały sformułowaną definicję – na przykład Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 z dnia 14 września 2022 r. w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym oraz zmiany dyrektywy (UE) 2019/1937 i (UE) 2020/1828 (akt o rynkach cyfrowych), czyli *Digital Market Act* (DMA)<sup>4</sup>, który wejdzie w życie 2 maja 2023 roku, w definicji wyszukiwarki internetowej (art. 2 pkt 6) zawiera odwołanie do definicji zawartej w Rozporządzeniu 2019/1150: „wyszukiwarka internetowa – oznacza wyszukiwarkę internetową zdefiniowaną w art. 2 pkt 5 rozporządzenia (UE) 2019/1150”.

Wydaje się, że przejrzysiej i łatwiej analizowałoby się DSA, gdyby również referował do wcześniej sformułowanej definicji, wyjaśniając jedynie zmieniony kontekst tego odwołania.

Zanim przejdziemy do analizy korelacji DSA z dyrektywą DSM, warto zapoznać się z jeszcze jedną definicją, a mianowicie definicją platformy internetowej, ponieważ tylko platformy internetowe i wyszukiwarki internetowe będą podlegały specjalnym regulacjom, bardziej kontrolującym ich działalność w zależności od skali posiadanych rzeczywistych odbiorców swoich usług. Stosownie do treści art. 3 lit. i) DSA: „platforma internetowa oznacza usługę hostingu, która na żądanie odbiorcy usługi przechowuje i rozpowszechnia publicznie informacje, chyba że takie działanie jest nieznaczną lub wyłącznie poboczną cechą innej usługi lub nieznaczną funkcją głównej usługi, i ze względów obiektywnych i technicznych nie można z niej skorzystać bez takiej innej

usługi, a włączenie takiej cechy lub funkcji w taką inną usługę nie jest sposobem na obejście stosowania niniejszego rozporządzenia”. W definicji widzimy próbę utrudnienia czy uniemożliwienia obchodzenia przepisów kwalifikujących daną usługę hostingową jako usługę platformy internetowej.

## Relacja między art. 17 dyrektywy DSM a rozporządzeniem DSA

Czy DSA będzie miał zastosowanie do zobowiązań platform internetowych będących Dostawcami Usług Udostępniania Treści Online (DUUTO)?

Art. 17 dyrektywy DSM jest odrębną regulacją dotyczącą części platform internetowych świadczących usługi udostępniania online. Podmioty, które świadczą usługi kwalifikujące je do objęcia zakresem zarówno dyrektywy DSM, jak i rozporządzenia DSA, mogą podlegać reżimom obu aktów prawnych jednocześnie – w zależności od rodzaju naruszenia, jaki będzie spełniać publikacja umieszczona przez użytkownika ich usługi i kierowana do ogółu publiczności. Może się zdarzyć, że publikacja jednej treści spełni konieczność stosowania procedury zarówno z dyrektywy DSM, jak i z rozporządzenia DSA. Stanie się tak na przykład, jeżeli dana treść będzie naruszać jednocześnie prawa autorskie osób trzecich, jak i dobra osobiste osób trzecich. Do naruszenia praw autorskich zastosujemy art. 17 dyrektywy DSM, a do naruszenia dóbr osobistych osób trzecich – rozporządzenie DSA.

Czy bardzo duże platformy internetowe, zdefiniowane w DSA jako te, które szacunkowo mają co najmniej 45 mln użytkowników, są również DUUTO w rozumieniu art. 17 dyrektywy DSM?

Bardzo duże platformy mogą być DUUTO, ale nie w każdym przypadku, na przykład nie będą DUUTO podmioty wyłączone przedmiotowo – nawet w przypadku, gdy mają ponad 45 mln użytkowników.

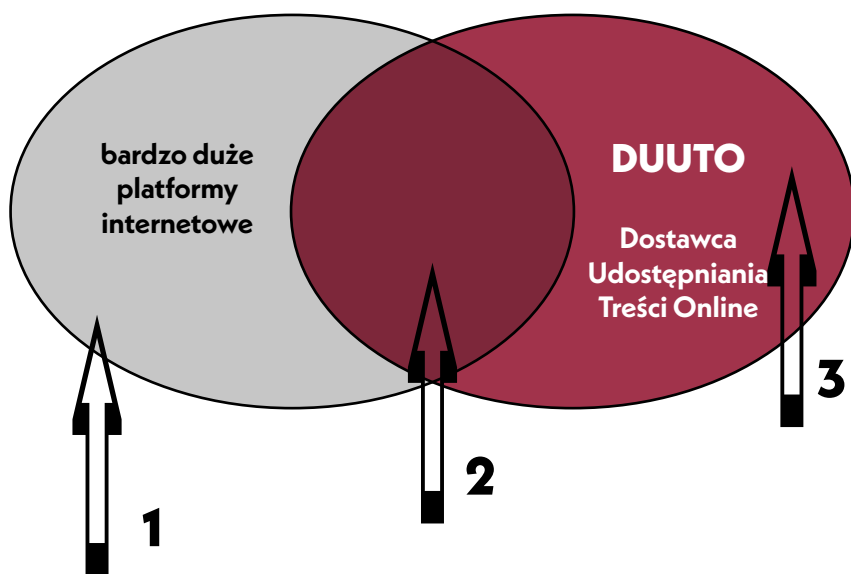
<sup>4</sup> Dz.U. L 265 z 12.10.2022, str. 1–66.

## WYŁĄCZENIE PRZEDMIOTOWE DOTYCZY:

- nienastawionych na zysk encyklopedii internetowych;
- nienastawionych na zysk repozytoriów naukowych i edukacyjnych;
- platform tworzenia otwartego oprogramowania;
- platform wymiany otwartego oprogramowania;
- dostawców usług łączności elektronicznej zdefiniowanych w dyrektywie (UE) 2018/1972;
- internetowych platform handlowych;
- usług w chmurze dla przedsiębiorstw;
- usług w chmurze obliczeniowej, które umożliwiają użytkownikom zamieszczanie treści na własny użytek.

Mogą również zdarzyć się przypadki, że bardzo duże platformy internetowe, które nie są objęte ww. wyłączeniem, będą zwolnione ze stosowania części wymogów art. 17 dyrektywy DSM, o ile są nowym dostawcą (tzn. ich usługi są dostępne krócej niż trzy lata, a ich przychód nie przekracza 10 mln euro)<sup>5</sup>.

Zależność między bardzo dużymi platformami internetowymi w rozumieniu rozporządzenia DSA a Dostawcami Udostępniania Treści Online (DUUTO) w rozumieniu dyrektywy DSM można zobrazować następującym schematem.



**1. Platformy internetowe posiadające średnio w miesiącu co najmniej 45 mln aktywnych odbiorców**

- nieświadczące usług udostępniania treści online;
- zwolnione przedmiotowo na podstawie art. 2 pkt 6 dyrektywy DSM.

**2. Platformy internetowe świadczące usługi udostępniania treści online posiadające średnio w miesiącu co najmniej 45 mln aktywnych odbiorców usługi.**

**3. Platformy internetowe świadczące usługi udostępniania treści online posiadające średnio w miesiącu mniej niż 45 mln aktywnych odbiorców usługi.**

<sup>5</sup> „Państwa członkowskie wprowadzają przepisy przewidujące, że w przypadku gdy nowi dostawcy usług udostępniania treści online, których usługi są dostępne publicznie w Unii krócej niż trzy lata i których roczny obrót, obliczony zgodnie z zaleceniem Komisji 2003/361/WE, nie przekracza 10 mln EUR, warunki wynikające z systemu odpowiedzialności, o którym mowa w ust. 4, są ograniczone do działania na podstawie ust. 4 lit. a), oraz do niezwłocznego podjęcia działań po otrzymaniu odpowiednio uzasadnionego zastrzeżenia w celu zablokowania dostępu do utworów i przedmiotów objętych ochroną, których dotyczy zastrzeżenie, lub usunięcia tych utworów i przedmiotów objętych ochroną ze swych stron internetowych. Jeżeli średnia miesięczna liczba pojedynczych odwiedzających tych dostawców usług, obliczona na podstawie poprzedniego roku kalendarzowego, przekracza 5 milionów, wykazują oni również, że dołożyli wszelkich starań, aby zapobiec dalszemu zamieszczaniu zgłoszonych utworów i innych przedmiotów objętych ochroną, w odniesieniu do których podmioty uprawnione przekazały odpowiednie i niezbędne informacje”.



Korelacje między rozporządzeniem DSA a art. 17 dyrektywy DSM są przedmiotem licznych dyskusji środowiskowych. Padają pytania: Czy można poślikowo stosować DSA do mechanizmu art. 17 dyrektywy DSM? Czy DSA zapewni lepsze egzekwowanie praw własności intelektualnej? Rozwiązanie zawarte w dyrektywie DSM dotyczy wyłącznie naruszeń praw autorskich lub praw pokrewnych osób trzecich zawartych w treściach wygenerowanych przez użytkowników platform, a następnie publicznie rozpowszechnianych wśród wszystkich użytkowników platform internetowych, czyli mamy do czynienia z tzw. *user generated content*. Natomiast pozostałe przypadki naruszeń praw autorskich i pokrewnych, w tym piractwo internetowe z wykorzystaniem usług pośredników internetowych, będą rozstrzygane na podstawie rozporządzenia DSA. Na pewno z chwilą publikacji zapowiadanych założeń Komisji Europejskiej w sprawie przeciwdziałania piractwu wydarzeń transmitowanych na żywo poznamy lepiej receptę i interpretację przepisów zawartych w rozporządzeniu DSA. (str. 27 Kwartalnika – dodatkowa informacja na ten temat).

Na razie przyjrzyjmy się rozwiązaniom zaproponowanym przez DSA. Choć nadal utrzymano wyjątki od odpowiedzialności pośredników (art. 4, 5 i 6), to jednak zaproponowano nowe narzędzia, za których wdrożenie odpowiadają platformy internetowe. Przede wszystkim jest to art. 7 DSA, który wprowadza nową instytucję przeprowadzanych dobrowolnie przez platformy internetowe z własnej inicjatywy czynności sprawdzających mających na celu przeciwdziałanie publikacji nielegalnych treści. W tym przypadku nie chodzi tylko o naruszanie praw własności intelektualnej, lecz także o szerzenie mowy nienawiści, dezinformacji i fake

newsów. Natomiast inny szczególny tryb postępowania będzie obowiązywał w przypadku treści o charakterze terrorystycznym – kary za ich publikację będą szczegółowo uregulowane w aktach wewnętrznych państw członkowskich wydanych na podstawie Rozporządzenia 2021/784 w sprawie przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym, o czym więcej w dalszej części artykułu.

Rozporządzenie DSA rozstrzyga o dwóch rodzajach odpowiedzialności. Łatwiej zrozumieć różnicę między nimi podczas analizy treści DSA w języku angielskim, w której ustawodawca rozróżnia pojęcia w języku polskim oznaczające ogólnie odpowiedzialność. Angielska wersja DSA posługuje się określeniami *liable* i *responsible*. *Liable* oznacza ponosić odpowiedzialność za coś, natomiast *responsible* – być odpowiedzialnym za zrobienie czegoś. To oznacza, że pośrednicy mogą nie ponosić odpowiedzialności, ale z pewnością są odpowiedzialni za sposób, w jaki organizują swoje usługi, i w tym zakresie będą podlegać sankcjom przewidzianym w przepisach prawa.

Co jeszcze zapewni DSA? Lepszą ochronę konkurencyjności rynku usług dzięki możliwości kontroli usług dostępnych na terytorium państw członkowskich UE świadczonych przez kraje spoza Unii Europejskiej. Te kraje będą musiały ustanowić na terytorium UE oficjalne przedstawicielstwa, które będą partnerem do rozmów i egzekwowania praw dla KE i europejskich sądów.

Podsumowując temat rozporządzenia DSA – intencją ustawodawcy unijnego jest, aby jego przepisy efektywniej chroniły użytkowników w internecie oraz zapewniały przedsiębiorstwom uczciwą konkurencję.

## W PRAKTYCE OZNACZA TO, ŻE DSA MA ZAPEWNIĆ SPEŁNIENIE NASTĘPUJĄCYCH CELÓW:

- szybsze usuwanie nielegalnych treści;
- sprawniejsze monitorowanie sprzedaży nielegalnych towarów;
- ograniczenie ryzyka stwarzanego przez algorytmy gigantów technologicznych;
- egzekwowanie sankcji za nieprzestrzeganie przepisów;
- przywrócenie równowagi między prawami i obowiązkami użytkowników, platform internetowych i organów publicznych.

Analiza tych celów pokazuje, jak ważną rolę będzie odgrywał krajowy organ kontrolny, to na nim bowiem będzie spoczywało efektywne egzekwowanie nowego ładu cyfrowego wprowadzonego przez DSA.

Na zakończenie tej części artykułu informacja o kolejnym etapie konsultacji rządowych ustawy Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/784 z dnia 29 kwietnia 2021 r. w sprawie przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym (Dz. Urz. UE L 172 z 17.05.2021, str. 79). Projekt znajduje się w trakcie konsultacji na etapie prac Komitetu ds. Europejskich. Na podkreślenie zasługuje fakt – o czym wspominałam we wcześniejszej części artykułu – że treści o charakterze terrorystycznym nie podlegają ograniczeniu odpowiedzialności na podstawie przepisów DSA dla usług hostingowych. Stworzono osobną regulację w postaci rozporządzenia 2021/784, które już obowiązuje (od 7 czerwca 2022 roku). Jednak ponieważ nie wprowadzono przepisów wykonawczych, zapisy tego rozporządzenia unijnego nie są jeszcze egzekwowane.

Przypominam, że z przedstawionego projektu wynika, że organem uprawnionym w Polsce do przeciwdziałania rozpowszechnianiu w internecie treści o charakterze terrorystycznym ma być Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, a kara

z tytułu rozpowszechniania tych treści jest zaproponowana na poziomie 4% całkowitych obrotów uzyskanych przez dostawcę usług hostingowych w poprzednim roku obrotowym. Być może nowe przepisy i obawa o możliwość ich naruszenia przez działania nieodpowiedzialnych internautów są powodem, dla którego część platform internetowych w Polsce zrezygnowała ze świadczenia usług forów internetowych związanych z publikowanymi artykułami i informacjami. Do chwili zmiany przepisów dostawca usługi forum internetowego, jeżeli nie monitorował i nie moderował wpisów internautów, nie ponosił odpowiedzialności, jeśli wpisy miały charakter bezprawny – do momentu, do którego nie otrzymał w tej sprawie wiarygodnego bądź urzędowego wezwania. Nowe rozporządzenie pod rygorem dużej kary finansowej narzuca konieczność kontrolowania wpisów internautów pod kątem treści o charakterze terrorystycznym. Oznacza to zwiększenie kosztów związanych ze świadczeniem danej usługi. Już wcześniej usługi forów internetowych zawiesił Onet, w styczniu 2023 roku – Interia. Inni usługodawcy zmieniają regulaminy i świadczą takie usługi wyłącznie zalogowanym użytkownikom.

W kolejnych numerach Kwartalnika, w dalszych częściach artykułu, będziemy wracać do tematu, opisywać nowy ład cyfrowy i aktualizować informacje.

# PARAFRAZA, PERYFRAZA I METAFRAZA A CYTAT W ROZUMIENIU ART. 29 PRAWA AUTORSKIEGO. JAK POPRAWNIE KORZYSTAĆ Z UTWORÓW W DZIEŁACH NAUKOWYCH I EDUKACYJNYCH

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

W dniu 15 lutego 2023 roku weszła w życie nowelizacja<sup>6</sup> ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce<sup>7</sup> (dalej pswn). Ustawa przynosi wiele zmian dotyczących szkolnictwa wyższego i nauki, które z pewnością są niezmiernie ciekawe – jednak w tym artykule skupimy się na art. 231 ust. 1 pswn, którego dotychczasowe brzmienie<sup>8</sup> przewidywało tylko jedną przesłankę do utraty tytułu profesorskiego – w sytuacji złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego potwierdzonego prawomocnym wyrokiem sądu. Nowelizacja pswn w art. 231 ust. 1<sup>9</sup> dodała drugą przesłankę, jaką jest naruszenie praw autorskich, które by skutkowało sankcjami przewidzianymi w znowelizowanej ustawie pswn, które również musi być potwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu. Z uwagi na skomplikowaną materię prawa autorskiego przepis ten wydaje się skonstruowany bardzo restrykcyjnie z kilku powodów. Po pierwsze – szeroki zakres przedmiotowy możliwości

naruszenia praw autorskich, który – przypomnijmy – nie dotyczy wyłącznie plagiatu. Drugim powodem jest system polskiego sądownictwa, w którym często w przypadku skomplikowanych spraw z zakresu praw własności intelektualnej ostateczny wyrok zapada dopiero po postępowaniu kasacyjnym przed Sądem Najwyższym. Prawomocne orzeczenie jest wyrokiem sądu drugiej instancji. Może więc dochodzić do sytuacji, gdy przez jakiś czas zostaną spełnione przesłanki utraty tytułu profesorskiego, które następnie zostaną zmienione w wyniku orzeczenia kasacyjnego lub w przypadku wznowienia postępowania czy w przypadku nadzwyczajnego wznowienia postępowania. Pytanie, czy odszkodowanie, które w takim przypadku będzie przysługiwać, oraz odzyskanie dobrego imienia będą w istocie pełnić funkcję środka kompensacyjnego, biorąc pod uwagę to, jak długo aktualnie toczą się postępowania sądowe. Nie rozstrzygniemy teraz tych dylematów, jednak spróbujemy omówić zasady właściwego korzystania z cudzych utworów w dziełach naukowych

<sup>6</sup> Dz.U. 2023, poz. 212.

<sup>7</sup> Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (**Dz.U. 2018, poz. 1668**).

<sup>8</sup> Treść art. 231 pswn przed nowelizacją obowiązującą do 15 lutego 2023 roku:

„**Art. 231. 1.** Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające fakt złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego przez osobę, o której mowa w art. 227 ust. 1 albo 2, której nadano tytuł profesora, skutkuje utratą tego tytułu”.

<sup>9</sup> Treść art. 231 pswn po nowelizacji obowiązującej od 15 lutego 2023 roku:

„**Art. 231. 1.** Prawomocne orzeczenie sądu stwierdzające fakt:

1) złożenia niezgodnego z prawdą oświadczenia lustracyjnego lub




2) naruszenia praw autorskich – przez osobę, o której mowa w art. 227 ust. 1 albo 2, której nadano tytuł profesora, skutkuje utratą tego tytułu”.

i dydaktycznych, korzystania w taki sposób, aby w ogóle nie dopuścić do naruszania praw autorskich osób trzecich. Niejednokrotnie na łamach Kwartalnika zwracaliśmy uwagę, że zakres korzystania z cudzej twórczości w utworach edukacyjnych może się różnić od korzystania do celów badawczych i naukowych – co jest związane z innym zakresem „normalnego korzystania” z utworu, które opisano w trójstopniowym teście, czyli w art. 35<sup>10</sup> ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych<sup>11</sup> (dalej: pr. aut.).

Trójstopniowy test powinniśmy wykonać za każdym razem, gdy w swoim utworze chcemy

wykorzystać inny utwór lub przedmiot odrębnej ochrony (na przykład bazę danych niebędącą utworem). Dotyczy to w szczególności podręczników akademickich.

Zasady przeprowadzania trójstopniowego testu są wyjaśnione w wielu artykułach w poprzednich wydaniach Kwartalnika, więc w niniejszym artykule tytułem przypomnienia zobrazujemy trójstopniowy test za pomocą schematu podsumowującego dotychczasowe publikacje.

<b>DOZWOLONY UŻYTEK CHRONIONYCH UTWORÓW OSÓB TRZECICH (TZW. TRÓJSTOPNIOWY TEST)</b>	
<b>Początek testu</b>	
<b>1.</b>	Nasz sposób korzystania musi być przewidziany w ustawie pr. aut. jako dozwolony. Przewidziane wyjątki znajdują się w oddziale 3 pt. „Dozwolony użytek chronionych utworów” w art. 23–35 pr. aut. – na przykład cytaty w art. 29 pr. aut.
	<b>Jeżeli odpowiedź jest twierdząca, możesz przejść do pkt. 2.</b>
<b>2.</b>	Zamierzone korzystanie nie może naruszać normalnego korzystania z utworu – najczęstszym naruszeniem normalnego korzystania są okoliczności prowadzące do zachwiania równowagi w dystrybucji utworu, z którego korzystasz na danym polu eksploatacji, co zazwyczaj skutkuje zmniejszeniem spodziewanego przychodu z tytułu rozpowszechniania utworu na danym polu eksploatacji.
	<b>Jeżeli na pierwsze pytanie odpowiedziałeś „tak”, a na drugie „nie narusza”, to możesz przejść do pkt. 3.</b>
<b>3.</b>	Zamierzone korzystanie nie może godzić w słuszny interes uprawnionego, na przykład ograniczać rozpowszechniania jego osobistej twórczości, co nastąpiłoby na przykład, gdy użyty przez nas cytat był zbyt obszerny i zastępowałby potrzebę zapoznania się z oryginalnym utworem.
	<b>Jeżeli na pierwsze pytanie odpowiedziałeś „tak”, na drugie „nie narusza” i na trzecie „nie godzi”,</b>
<b>możesz korzystać z utworu osoby trzeciej w ramach dozwolonego użytku.</b>	

<sup>10</sup> „Art. 35. Dozwolony użytek nie może naruszać normalnego korzystania z utworu lub godzić w słuszne interesy twórcy”.

<sup>11</sup> Ustawa z dnia 4 lutego 1994 roku (t.j. Dz.U. 2022, poz. 2509).

Przyjrzyjmy się teraz bliżej zastosowaniom w tekstach parafrazy, peryfrazy i metafrazy. Czy i w jaki sposób odnoszą się do wymienionych w prawie autorskim przypadków dozwolonego korzystania z chronionych utworów?

Zacniemy od wyjaśnienia znaczenia tych pojęć.

**Parafraza** oznacza przeróbkę, rozwinięcie utworu bądź fragmentu utworu przy jego częściowym użyciu. W rozumieniu prawa autorskiego, w zależności od konkretnego przypadku i sposobu wykorzystania cudzego utworu, stopnia swobody czy rozwinięcia, modyfikacji utworu wyjściowego, parafrazę możemy zakwalifikować zarówno jako inspirację, jak i jako opracowanie.

**Peryfraza** to omówienie, przedstawienie tego samego utworu czy wyrażenia przy użyciu innych słów. W rozumieniu pr. aut. peryfraza to – co do zasady – opracowanie.

**Metafraza** oznacza dosłowne tłumaczenie (słowo w słowo, linijka do linijki) albo dosłowny przekaz utworu. Najpopularniejszym zastosowaniem metafrazy jest cytat. W rozumieniu pr. aut. metafraza będzie opracowaniem w przypadku tłumaczenia lub cytatem mogącym spełniać warunki korzystania w ramach dozwolonego użytku chronionych utworów.

Jak zatem używać parafrazy, peryfrazy czy metafrazy w przypadku utworów edukacyjnych, naukowych i naukowo-badawczych, aby móc korzystać z chronionych utworów osób trzecich?

Z uwagi na specyfikę stosowania poszczególnych gatunków literackich wyżej wymienione formy będą miały szczególne znaczenie w przypadku twórczości edukacyjnej, naukowej bądź

naukowo-badawczej. Natomiast bezpośrednio nie będą się wiązały z wyjątkiem edukacyjnym opisanym w art. 27 pr. aut., o ile przy okazji stosowania tego wyjątku nie będą powstawały nowe utwory. W przypadku opracowania cudzego utworu, jeżeli jest ono naznaczone indywidualnym piętnem jego twórcy, powstaje nowy utwór. Stosownie do treści art. 2<sup>12</sup> ust. 1 pr. aut. opracowaniem cudzego utworu są w szczególności tłumaczenie, przeróbka, adaptacja.

Twórcy opracowania przysługują prawa autorskie bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego. Jednak wykonywanie prawa zależnego, czyli rozporządzanie i korzystanie z opracowania, uzależnione jest od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego. Innymi słowy możemy stworzyć opracowanie cudzego utworu, ale nie możemy nim rozporządzać ani z niego korzystać (przede wszystkim publikować i rozpowszechniać). Jedyny wyjątek od tej zasady dotyczy baz danych. W tym przypadku już samo sporządzenie opracowania bazy danych wymaga uprzedniego zezwolenia autora bazy danych, którą chcemy opracować. Warto również zaznaczyć, że ograniczenia dotyczące sporządzania oraz rozporządzania i korzystania z opracowań nie dotyczą utworów, do których autorskie prawa majątkowe już wygasły, czyli tych z domeny publicznej.

Najczęstszą formą naruszenia praw autorskich osób trzecich w utworach edukacyjnych, naukowych i naukowo-badawczych jest plagiat. Ustawowa definicja plagiatu znajduje się w pr. aut. w opisie kontratywu czynu zabronionego, tj. w art. 115<sup>13</sup> pr. aut. Stosownie do treści tego przepisu czynności polegające na

<sup>12</sup> Pr. aut., art. 2. „1. Opracowanie cudzego utworu, w szczególności tłumaczenie, przeróbka, adaptacja, jest przedmiotem prawa autorskiego bez uszczerbku dla prawa do utworu pierwotnego. 2. Rozporządzanie i korzystanie z opracowania zależy od zezwolenia twórcy utworu pierwotnego (prawo zależne), chyba że autorskie prawa majątkowe do utworu pierwotnego wygasły. W przypadku baz danych spełniających cechy utworu zezwolenie twórcy jest konieczne także na sporządzenie opracowania”.

<sup>13</sup> Pr. aut., art. 115: „1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3”.

przywłaszczeniu sobie autorstwa albo wprowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu są określone mianem plagiatu. Utwory edukacyjne, naukowe i naukowo-badawcze w znacznej części zawierają odwołania do innych utworów. Wynika to ze specyfiki postępu i rozwoju nauki, a zasada referencyjności jest jedną z podstawowych zasad weryfikacji korelacji badawczej. Istnieją specjalne programy komputerowe sprawdzające, jaki procent treści tekstu wykazuje podobieństwo do treści wcześniej opublikowanej. Biorąc pod uwagę szybki rozwój programów opartych na sztucznej inteligencji, należy przypuszczać, że już niedługo powstaną możliwości kontekstowej analizy tekstu pod kątem plagiatu, a nie tylko analizy tekstowej znanej do tej pory.

Popularne programy do pisania tekstów, jak chociażby Microsoft Word, w którym jest pisany niniejszy artykuł, proponują coraz sprawniejsze narzędzia do analizy tekstu w trakcie jego pisania. W funkcji Recenzja – Redaktor znajdziemy narzędzie badające podobieństwo pisanego tekstu do wszystkich źródeł dostępnych online. Redaktor potrafi analizować cytaty, uznając teksty w cudzysłowie jako niepodważalne podobieństwo. Natomiast nie radzi sobie za dobrze z omawianiem przepisów prawnych w przypadkach, gdy te zostały użyte dosłownie już w innym opublikowanym tekście. Redaktor pokazuje je jako podejrzaną podobieństwo. Z uwagi na treść art. 4 pr. aut. przywołanie treści przepisu nie wymaga użycia cudzysłowu na okoliczność cytowania w ramach dozwolonego użytku chronionych utworów opisanego w art. 29 pr. aut., ponieważ z mocy prawa przepisy prawa nie podlegają ochronie przewidzianej w pr. aut. Natomiast z perspektywy jakości tworzonego tekstu z zastosowaniem metafrazy warto, przytaczając dosłowną treść przepisu, użyć cudzysłowu, aby przekazać czytelnikowi informację, że jest to dosłowne brzmienie przepisu, czyli metafraza – a nie peryfraza, czyli omówienie.

Wracając na grunt problematyki prawnoutorskiej, dobrze jest przyjrzeć się drugiej po cytacie najczęstszej formie korzystania z utworów osób trzecich, jaką jest ich omówienie w innym utworze. Często, aby oddać sens tezy przedstawionej w innej pozycji naukowej i zachować przejrzysty schemat własnego utworu, łatwiej jest posłużyć się omówieniem, dokonując koniecznych skrótów, aby oddać myśl tezy. Następnie – w zależności od celu tworzonego utworu – autor może rozwijać wykorzystany tekst oryginalny, stosując parafrazę. Może też zastosować peryfrazę, gdy dalej nie rozwija myśli, ale omówienie jest potrzebne na przykład w celu poddania jej krytyce albo zestawienia z innymi podobnymi poglądami. W sytuacji gdy źródło i nazwisko autora utworu poddane go parafrazie lub peryfrazie podane jest prawidłowo, działanie takie co do zasady nie będzie wyczerpywać kontratypu plagiatu – co jednak nie oznacza, że nie dojdzie do naruszenia praw autorskich autora utworu pierwotnego w inny sposób.

W sytuacji gdy w ramach twórczości edukacyjnej lub naukowej korzystanie z utworu osoby trzeciej jest ograniczone do inspiracji tym utworem i nowo powstały utwór koreluje z utworem pierwotnym na zasadzie poprawnej parafrazy lub jest jedynie asumptem do przedstawienia nowej tezy rozwijającej poruszone zagadnienia, raczej nie istnieje ryzyko naruszenia praw autorskich autora utworu pierwotnego. Jednak każdy przypadek wymaga odrębnej analizy. Jeśli nie mamy do czynienia z inspiracją, tylko tworzymy opracowanie utworu pierwotnego, wchodzimy w obszar ryzyka naruszenia praw autorskich.

Należy ponownie wyraźnie podkreślić, że opracowanie cudzego utworu (z wyjątkiem baz danych) nie stanowi naruszenia praw autorskich. Dopiero rozporządzenie i korzystanie z opracowania bez zgody autora utworu pierwotnego takie naruszenie stanowi. Z powodu wątpliwości prawnych co do charakteru zgody

na rozporządzenie i korzystanie z opracowania należy zachować szczególną ostrożność. Spór w doktrynie o charakter tej zgody sprowadza się do rozstrzygnięcia, czy prawa zależne są domeną autorskich praw osobistych, czy autorskich praw majątkowych, czy też mają charakter mieszany, tzn. osobisto-majątkowy. Konsekwencją uznania, że mają charakter wyłącznie osobisty, byłoby wyłączenie możliwości pobierania wynagrodzenia z tytułu rozpowszechniania opracowania przez autora utworu pierwotnego. Z kolei w przypadku uznania, że prawa te mają charakter wyłącznie majątkowy, zapłata wynagrodzenia wyczerpywałaby roszczenia związane z rozpowszechnieniem opracowania. Przyjęcie, że prawa zależne są uprawnieniem osobisto-majątkowym, powoduje konieczność uzyskania zezwolenia, które może mieć charakter odpłatny.

Z uwagi na toczący się aktualnie proces legislacyjny nowelizacji pr. aut., wdrażającej do polskiego prawa dyrektywę DSM, która obejmuje również zmianę brzmienia art. 27 pr. aut., do kwestii stosowania parafrazy, peryfrazy i metafrazy w zakresie wyjątku edukacyjno-naukowego wrócimy na łamach Kwartalnika po zakończeniu procesu legislacyjnego.

Warto również wspomnieć, że prawo autorskie nie chroni idei, odkryć, procedur, metod i zasad działania oraz koncepcji matematycznych, ale chroni sposób ich wyrażenia. Więcej na ten temat pisałam w numerze 4/2022 Kwartalnika w artykule pt. **Od kiedy o dziele możemy mówić jako o utworze w rozumieniu prawa autorskiego? Od idei do pierwszej wersji utworu. Od projekcji utworu do jego ustalenia.**

Można się zastanawiać, czy utwory edukacyjne i naukowo-badawcze nie powinny być również analizowane pod kątem braku naruszenia praw własności przemysłowej i czy referencja w omawianych przepisach ustawy pswn nie powinna odnosić się szerzej, niż odbywa się to obecnie – do praw własności intelektualnej, obejmujących zarówno prawo autorskie, jak i prawo własności przemysłowej. Po zakończeniu pisania artykułu poprosiłam Redaktora w programie Word o sprawdzenie go pod kątem podobieństw do innych tekstów w sieci. Uzyskany wynik: 0% podobieństwa.



# SZTUCZNA INTELIGENCJA – NOWE PROGRAMY DO TWORZENIA TEKSTÓW I NAŚLADOWANIA MOWY

## Czy ChatGPT od Open AI w połączeniu z wyszukiwarką Bing od Microsoft zagrozi pozycji wyszukiwarki Google? Czy zastąpi powszechnie dostępne bazy wiedzy takie jak Wikipedia?

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

Od opublikowania w poprzednim numerze Kwartalnika<sup>14</sup> (końcówka 2022 roku) artykułu opisującego oparty na mechanizmie sztucznej inteligencji program ChatGPT (od Open AI) nie ma dnia, w którym doniesienia prasowe nie przynoszą nowych sensacyjnych wiadomości o jego działaniu. Artykuły oceniają program ChatGPT zarówno pozytywnie, jak i negatywnie. Najbardziej elektryzują opinię publiczną doniesienia o przyszłym potencjale biznesowym projektu po ogłoszeniu, że Microsoft zamierza zainwestować miliardy dolarów, by zintegrować tę usługę ze swoją wyszukiwarką Bing. Informacja, że ChatGPT w ciągu kilku dni uzyskał ponad 10 milionów zarejestrowanych użytkowników, jeszcze podgrzała atmosferę i wzmogła falę biznesowych spekulacji. Zanim jednak zastanowimy się nad prognozami dotyczącymi rozwoju potencjału biznesowego projektu, prześledźmy dotychczasowe reakcje rynku na aktualny produkt, przedstawiając opinie negatywne i pozytywne.

Największe zaniepokojenie projekt wywołuje w sektorze kreatywnym i w szkolnictwie. Okazało się bowiem, że za pomocą ChatGPT można stworzyć dowolny utwór literacki i naukowy. Uczniowie szybko odkryli, że ChatGPT może za nich odrabiać zadania domowe. Wydawcy zaczęli być zalewani opowiadaniem tworzonymi przez ChatGPT. W reakcji na sukcesy ChatGPT Google zaprezentował własny

program o podobnych funkcjach o nazwie Bard. Jednak już kolejne dni testów Barda przyniosły diagnozę rynku, że Bard jest gorszym projektem od ChatGPT, a kierownictwo Google zostało skrytykowane za przedwczesne wprowadzenie produktu, który nie jest jeszcze gotowy.

Początkowo większość uczelni wprowadziło zakaz korzystania z ChatGPT. Swoją decyzję zmienił Uniwersytet Cambridge, który ograniczył zakaz do korzystania z programu podczas egzaminów i do pisania prac kontrolnych. Publicyści zastanawiają się, czy ChatGPT jest bezpiecznym narzędziem. Prawnicy analizują program pod kątem zgodności z projektowanym prawem dotyczącym sztucznej inteligencji oraz oceny, czy wytwory programu ChatGPT podlegają ochronie prawnej.

Aby spróbować odpowiedzieć na pytania postawione w tytule artykułu, należy przeprowadzić analizę porównawczą ChatGPT z dostępnymi na rynku usługami na podstawie dwóch zasadniczych kryteriów, jakimi są model biznesowy i ograniczenia prawne. Na pierwszy plan wysuwa się Alphabet z wyszukiwarką Google oraz największa społecznościowa baza wiedzy, jaką jest Wikipedia.

Rozpocniemy od analizy modelu biznesowego ChatGPT, czyli kto i jak ma na tym zarabiać. Obecnie opiera się on na wprowadzonej na początku lutego subskrypcji ChatGPT Plus, oferującej dostęp do ChatGPT za 20 dolarów miesięcznie. W ramach subskrypcji gwarantowana jest efektywna praca

<sup>14</sup> Kwartalnik nr 4/2022, str. 24: *KE przyspiesza prace związane z prawnym uregulowaniem sztucznej inteligencji (AI), a program do pisania tekstów Open AI wchodzi do powszechnego użytku.*



programu nawet w momencie szczytowego ruchu na stronie, szybsze odpowiedzi oraz priorytetowy dostęp do nowych funkcji i poprawek. Odpłatne są także API pozwalające na korzystanie na innych stronach i w odrębnych aplikacjach z modeli sztucznej inteligencji stworzonych przez OpenAI. W ramach odpłatnego udostępniania API odbiorca biznesowy może umieścić na swojej stronie z usługami Chatbota od OpenAI, który po szybkim nauczaniu się funkcjonalności danego serwisu i specyfiki oferowanych produktów będzie potrafił automatycznie kontaktować się z jego klientami i odpowiadać na zadawane pytania.

Nie znamy planowanego modelu biznesowego po ewentualnej integracji ChatGPT z wyszukiwarką. Jeżeli miałby to być model bezpłatny – tak jak jest aktualnie w wersji testowej – musiałby być finansowany z reklam umieszczanych w tekstach, wideo tworzonym przez ChatGPT lub z wyświetlania użytkownikowi reklamy w chwili oczekiwania przez niego na efekt zadanej pracy. Zainteresowanie usługą – oceniając po liczbie zarejestrowanych w rekordowo krótkim czasie użytkowników – prognozuje duży ruch. Wydaje się, że ChatGPT będzie atrakcyjnym narzędziem dla osób poszukujących wiedzy, i biorąc pod uwagę tempo dostarczenia żądanych informacji, może się stać narzędziem pierwszego wyboru przed Wikipedią, przeszukiwaną za pomocą wewnętrznej wyszukiwarki, bądź wyszukiwarką Google oraz innymi bazami wiedzy. Atrakcyjność szukanych informacji i tempo ich dostarczenia będzie podstawowym kryterium wyboru konkretnej usługi. Wydaje się, że Bing/ChatGPT (nazwa robocza usługi testowej po integracji z wyszukiwarką Bing) będzie mniej atrakcyjny przy wyszukiwaniu stron sprzedażowych, a ten typ usług to *core business* Google, do którego algorytmów dostosowuje się klient biznesowy w celu lepszego pozycjonowania swoich stron internetowych w wynikach wyszukiwania. Kolejny problem to wyszukiwanie informacji o osobach. Stało się to problematyczne

dla wyszukiwarek internetowych po orzeczeniach TSUE dotyczących prawa do bycia zapomnianym i zasad przetwarzania danych osobowych na podstawie RODO. Ostatni wyrok TSUE omówiony w poprzednim numerze Kwartalnika<sup>15</sup> doprecyzował i zdefiniował konkretną procedurę, według której osoby, których dane osobowe są przetwarzane podczas usługi wyszukiwania, mają prawo – w ramach przysługującego im prawa do bycia zapomnianym – do żądania usunięcia z wyników wyszukiwania linków do informacji o nich.

Aby sprawdzić, jak z przetwarzaniem danych osobowych radzi sobie ChatGPT, poprosiłam go o przygotowanie informacji na swój temat, na co odpowiedział:

Jako sztuczna inteligencja nie posiadam informacji na temat konkretnych osób, chyba że ich nazwisko jest znane ze względu na znaczące osiągnięcia lub działalność publiczną. Z uwagi na ochronę prywatności, nie jestem w stanie przekazywać informacji osobistych na temat konkretnej osoby bez jej wyraźnej zgody. W każdym przypadku, jeśli potrzebujesz informacji na temat konkretnej osoby, sugeruję skontaktowanie się z odpowiednimi organami lub firmami zajmującymi się udzielaniem takich informacji.

Wydaje się więc, że ChatGPT nie będzie miał problemu z ochroną danych osobowych, skoro ich nie przetwarza. Natomiast od problemu przetwarzania danych osobowych nie ucieknie Bing w związku z wdrożeniem zintegrowanej usługi wyszukiwarki ze sztuczną inteligencją. Microsoft w filmie pt.: **Introducing your copilot for the web: AI-powered Bing and Microsoft Edge**, opublikowanym na platformie YouTube, prezentuje projekt swojej nowej usługi i zapowiada rozpoczęcie jej

<sup>15</sup> Kwartalnik nr 4/2022, str. 19: *Doprecyzowanie „prawa do bycia zapomnianym” – nowy wyrok TSUE.*

testowania (**link do filmu: <https://www.youtube.com/watch?v=rOeRWRJ16yY>**).

Na podstawie wstępnej oceny sposobu prezentacji usługi, która będzie zawierała dane z referencjami w stosunku do wyników wyszukiwania, wydaje się, że ta usługa również będzie podlegała prawu do bycia zapomnianym. W związku z czym

Bing/ChatGPT w wersji rynkowej będzie podlegał procedurze pomijania źródeł informacji i podawania ich w referencjach wyszukiwania stosownie do reguł wynikających z orzeczeń TSUE w tej sprawie.

Zaktualizowaną procedurę po orzeczeniu TSUE na temat prawa do bycia zapomnianym można przedstawić za pomocą następującego schematu:

<b>Obowiązki stron w procedurze prawa do bycia zapomnianym</b>	<b>Operator wyszukiwarki</b>	<b>Osoba wnioskująca o usunięcie z wyników wyszukiwania linków do wskazanych stron</b>
Złożenie wniosku o usunięcie linku do materiału	Publikowanie wzoru wniosku i stosownych informacji na stronie internetowej oferującej usługi wyszukiwania	Wypełnienie wniosku o usunięcie z wyników wyszukiwania linków do wskazanych stron – wraz z podaniem adresów tych stron
Osoba publiczna		Przedstawienie dowodów na okoliczność, że linki prowadzą do nieprawdziwych informacji (dowodami nie muszą być wyroki sądów)
Osoba prywatna		Zgłoszenie zastrzeżenia, że linki do przetwarzanych danych osobowych naruszają prawo do prywatności



#### **Rozpatrywanie wniosku przez operatora wyszukiwarki**

Analiza przedstawionych dowodów – bez konieczności poszukiwania dowodów przez operatora wyszukiwarki. Decyzję opiera on na dowodach dostarczonych przez osobę wnioskującą o usunięcie z wyników wyszukiwania linków do wskazanych stron (nie muszą to być wyroki sądów)



#### **Decyzja operatora wyszukiwarki**



**ZGODA** – usunięcie linków do stron internetowych wskazanych we wniosku.

**Koniec sprawy**



**ODMOWA**



Z USA dochodzą głosy o procesach sądowych wszczynanych przez właścicieli praw autorskich do utworów wykorzystywanych przez sztuczną inteligencję na warunkach dozwolonego korzystania z chronionych utworów osób trzecich – czyli *fair use*. Wyjaśnialiśmy bliżej pojęcie *fair use* w artykule w numerze 2/2022 Kwartalnika relacjonującym proces sądowy dotyczący korzystania z pracy Andy'ego Warhola<sup>16</sup>. Więcej informacji o amerykańskich procesach i europejskich przepisach dotyczących korzystania z utworów i innych przedmiotów ochrony na potrzeby tworzenia systemów sztucznej inteligencji w kolejnym numerze Kwartalnika.

---

<sup>16</sup> Kwartalnik nr 2/2022, str. 9: *Pomiędzy przeróbką i opracowaniem utworu a inspiracją, karykaturą, parodią i pastiszem. Rozważania na tle art. 17 dyrektywy DSM.*

# ŚCIAĞA Z OMNIBUSA – CZYLI CO WYDAWCA POWINIEN WIEDZIEĆ O NOWYM PRAWIE KONSUMENCKIM

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

Nowe prawo konsumenckie obowiązujące od 1 stycznia 2023 roku zostało uchwalone w celu dostosowania polskiego prawa do dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE): Dyrektywy 2019/2161 zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 98/6/WE, 2005/29/WE oraz 2011/83/UE w odniesieniu do lepszego egzekwowania i unowocześnienia unijnych przepisów dotyczących ochrony konsumenta oraz wzmocnienia instrumentów ochrony konsumentów także w zakresie w tej dyrektywie nieuregulowanym („Omnibus”); Dyrektywy 2019/771 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów sprzedaży towarów („twarowa”) oraz Dyrektywy 2019/770 z dnia 20 maja 2019 r. w sprawie niektórych aspektów umów o dostarczanie treści cyfrowych i usług cyfrowych („cyfrowa”). Nowe przepisy obejmują przede wszystkim przedsiębiorców, którzy sprzedają swoje produkty online oraz poza swoimi siedzibami, a także sklepy stacjonarne oraz dostawców platform e-commerce. W wyniku wdrożenia ww. przepisów znowelizowano następujące ustawy: **ustawę o prawach konsumenta, ustawę o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, ustawę o informowaniu o cenach towarów i usług oraz Kodeks cywilny.**

**Najważniejsze zmiany przyjęte w ustawie z 30 maja 2014 roku o prawach konsumenta (dalej upk):**

➤ wprowadzenie definicji pojęć: „internetowa platforma handlowa” oraz „dostawca internetowej platformy handlowej” w celu zapewnienia konsumentom większej przejrzystości w przypadku umów zawieranych online, w szczególności

za pośrednictwem internetowych platform handlowych;

➤ nałożenie na dostawcę internetowej platformy handlowej wielu nowych obowiązków.

Między innymi ma on obowiązek poinformować konsumenta o:

- a) głównych parametrach decydujących o plasowaniu ofert oraz o tym, czy osoba trzecia oferująca towary, usługi lub treści cyfrowe na internetowej platformie handlowej jest przedsiębiorcą – najpóźniej w chwili wyrażenia przez konsumenta woli związania się umową na odległość,
- b) wyłączeniu stosowania przepisów dotyczących ochrony konsumentów do umowy zawieranej na internetowej platformie handlowej, jeżeli stroną tej umowy oferującą towary, usługi lub treści cyfrowe nie jest przedsiębiorca,
- c) podziale obowiązków związanych z umową, która jest zawierana przez konsumenta na internetowej platformie handlowej, między osobą trzecią oferującą towary, usługi lub treści cyfrowe a dostawcą internetowej platformy handlowej;

➤ wprowadzenie regulacji określających obowiązki przedsiębiorcy w odniesieniu do treści innych niż dane osobowe wytworzonych lub dostarczonych przez konsumenta w trakcie korzystania z treści cyfrowych lub usługi cyfrowej dostarczonych przez przedsiębiorcę – przedsiębiorca po odstąpieniu od umowy będzie zobowiązany do powstrzymania się od ich wykorzystania, z wyjątkiem treści wskazanych w ustawie;

➤ poszerzenie obowiązków informacyjnych przedsiębiorców, w tym w szczególności:

- a) wprowadzenie obowiązku informowania przez przedsiębiorcę o „funkcjonalności”, „kompatybilności” i „interoperacyjności” również w odniesieniu do „towarów z elementami cyfrowymi” oraz „usług cyfrowych”,
  - b) likwidacja obowiązku informowania o numerze faksu przedsiębiorcy,
  - c) wprowadzenie obowiązku poinformowania o udostępnianiu środka komunikacji online z przedsiębiorcą;
- zmiana przepisów dotyczących umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa:
- a) wprowadza nową definicję umowy zawieranej poza lokalem przedsiębiorstwa, obejmującą również umowy zawierane podczas pokazu zorganizowanego przez przedsiębiorcę,
  - b) zmienia zakres stosowania przepisów tej ustawy do umów dotyczących usług zdrowotnych – obecnie co do zasady wyłączonej,
  - c) ustawa przewiduje, że konsument, który zawarł umowę poza lokalem przedsiębiorstwa podczas nieumówionej wizyty przedsiębiorcy w miejscu zamieszkania lub zwykłego pobytu konsumenta albo wycieczki zorganizowanej przez przedsiębiorcę, może w terminie 30 dni odstąpić od umowy bez podawania przyczyn i bez ponoszenia kosztów. Wydłużenie terminu odstąpienia do maksymalnie 12 miesięcy będzie obowiązywać w przypadku, gdy przedsiębiorca nie poinformuje konsumenta o przysługującym mu prawie odstąpienia od umowy,
  - d) zawarcie umowy w związku z nieumówioną wizytą przedsiębiorcy w miejscu zamieszkania lub zwykłego pobytu konsumenta albo podczas wycieczki w większym niż obecnie zakresie wyłącza możliwość zastosowania do takich umów ustawowych wyjątków od prawa do odstąpienia od umowy;
- rozszerzenie zakresu zastosowania przepisów upk do umów, których przedmiotem są usługi finansowe – w szczególności wprowadzenie zakazu zawierania takich umów podczas pokazu lub wycieczki;
- zmiana zakresu zastosowania ustawy do umów dotyczących przewozu osób;
- wprowadzenie nowego obowiązku przedsiębiorcy w związku z wcześniejszym rozpoczęciem na żądanie konsumenta wykonywania usługi lub dostarczania wody, gazu, energii elektrycznej lub energii cieplnej, gdy nie są dostarczane w ograniczonej objętości lub w ustalonej ilości. Oprócz dotychczasowego obowiązku uzyskania od konsumenta wyraźnego żądania przedsiębiorca będzie zobowiązany do zażądania od konsumenta oświadczenia o przyjęciu do wiadomości informacji o utracie prawa do odstąpienia od umowy z chwilą jej pełnego wykonania przez przedsiębiorcę;
- wprowadzenie zakazu przyjmowania płatności przed upływem terminu do odstąpienia od umowy w odniesieniu do umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa. Naruszenie tego zakazu będzie się wiązać z odpowiedzialnością za wykroczenie;
- nowelizacja ustawy Prawo telekomunikacyjne – wskazanie, że przesyłanie niezamówionej informacji handlowej bez uprzedniej zgody użytkownika końcowego będzie stanowić czyn nieuczciwej konkurencji;
- nowelizacja ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów precyzująca przepisy dotyczące wymiaru sankcji administracyjnych nakładanych na jej podstawie;
- nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym wprowadzająca następujące zmiany:
- a) dodano nowy rodzaj działania wprowadzającego w błąd (wprowadzenie towaru na rynek jako identycznego z towarem wprowadzonym na rynki innych państw członkowskich, gdy towar różni się składem lub właściwościami);

- b) dodano do listy nieuczciwych praktyk rynkowych m.in. podawanie wyników wyszukiwania bez ujawnienia płatnej reklamy lub płatności oraz odsprzedaż biletów na imprezy kulturalne lub sportowe z wykorzystaniem oprogramowania pozwalającego na przekraczanie limitów nabywanej liczby biletów;
  - c) dodanie do katalogu środków prawnych przysługujących konsumentowi możliwości żądania obniżenia ceny produktu;
  - d) doprecyzowano i uzupełniono przesłanki, które należy uwzględnić przy wyborze środka prawnego dla ochrony konsumentów;
- wprowadzenie zmian w zasadach informowania o cenach towarów i usług, które w szczególności doprecyzowują sposób uwidaczniania cen

w przypadku promocji i obniżek. Przedsiębiorca ma obowiązek informowania konsumenta, w przypadku każdej obniżki ceny towaru lub usługi, o najniższej cenie danego towaru lub usługi w okresie 30 dni przed wprowadzeniem obniżki. Obowiązek ten dotyczy również towarów lub usług, które były w sprzedaży przez okres krótszy niż 30 dni. Jeżeli produkt znajduje się w sprzedaży krócej niż 30 dni, to obok informacji o obniżonej cenie powinna pojawić się informacja o najniższej cenie tego produktu w okresie od dnia wprowadzenia go do sprzedaży do dnia rozpoczęcia obniżki.

➤ doprecyzowanie przesłanek, które należy uwzględnić przy nakładaniu kary na przedsiębiorców naruszających przepisy dotyczące uwidaczniania cen.

# SZCZYT CYFROWY ONZ – FORUM ZARZĄDZANIA INTERNETEM IGF (INTERNET GOVERNANCE FORUM)

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

W dniach 28 listopada–2 grudnia 2022 roku odbyło się doroczne spotkanie IGF<sup>17</sup>. Gospodarzem 17. z kolei spotkania w ramach Forum Zarządzania Internetem była Addis Abeba w Etiopii. Temat przewodni 17. edycji IGF to: *Resilient Internet for a Shared Sustainable and Common Future*.

**Po przeanalizowaniu tematów Forum, a przede wszystkim przesłania Sekretarza Generalnego ONZ António Guterresa – staje się oczywiste, że słowo „resilient” ma odnosić się do wszystkich zagrożeń, jakim jest poddawany cyfrowy świat, i ma na celu zrównoważony rozwój internetu odpornego na te zagrożenia.**

**Podczas Forum zaprezentowano „Przesłanie z Addis Abeby”** (tzw. *Addis Abeba IGF Messages*), którego podstawowe postulaty przedstawił Sekretarz Generalny ONZ.

Postulaty znalazły się w raporcie podsumującym Forum. Podstawowym celem jest zawarcie globalnego cyfrowego porozumienia pozwalającego na wdrożenie jednolitych warunków cyfrowego ładu dla wszystkich mieszkańców świata, zapewniającego otwartą, bezpłatną, zintegrowaną i bezpieczną przyszłość dla wszystkich. ONZ będzie dążyć, aby takie porozumienie (*Digital Compact*) mogło być uzgodnione przez rządy w 2024 roku podczas Szczytu Przyszłości przy udziale szerokiego grona interesariuszy, m.in. firm technologicznych, społeczeństwa obywatelskiego oraz środowisk akademickich. Sekretarz Generalny ONZ tak przedstawił szkielet porozumienia i jego główne cele:

„Porozumienie – mocno zakorzenione w prawach człowieka – ma na celu osiągnięcie rezultatów w trzech obszarach:

**Po pierwsze** powszechna łączność – zlikwidowanie przepaści cyfrowej i dotarcie do 3 miliardów ludzi, którzy są offline, z których większość mieszka na globalnym Południu.

**Po drugie** bezpieczna, skoncentrowana na człowieku przestrzeń cyfrowa zaczyna się od ochrony wolności słowa, wolności wypowiedzi oraz prawa do autonomii i prywatności w internecie.

Ale to nie koniec.

Rządy, firmy technologiczne i platformy mediów społecznościowych mają obowiązek zapobiegać zastraszaniu w internecie i śmiertelnej dezinformacji, która podważa demokrację, prawa człowieka i naukę.

**Po trzecie** *Digital Compact* powinien koncentrować się na sposobach, w jakie rządy – współpracując z firmami technologicznymi i innymi podmiotami – mogą wspierać bezpieczne i odpowiedzialne korzystanie z danych.  
(...)

Musimy nadal pracować na rzecz bezpiecznej, sprawiedliwej i otwartej cyfrowej przyszłości, która nie narusza prywatności ani godności”.

Z pełną treścią przesłania (Przesłanie wideo Sekretarza Generalnego na 17. Forum Zarządzania Internetem: „Odporny Internet na rzecz wspólnej, zrównoważonej i wspólnej przyszłości”) można się

<sup>17</sup> *Internet Governance Forum (IGF)* – agenda ONZ, jest globalną wielostronną platformą ułatwiającą dyskusję na temat polityki publicznej zagadnień związanych z zarządzaniem internetem. IGF zostało powołane przez Sekretarza ONZ na podstawie upoważnienia Szczytu Społeczeństwa Informatycznego (WSIS) w dniu 18 lipca 2006 roku. Istniejący mandat IGF określony w pkt 72–78 agendy z Tunisu został przedłużony o kolejne 10 lat w dniu 16 grudnia 2015 roku.



zapoznać w materiale wideo pod następującym adresem: <https://s3.amazonaws.com/downloads2.unmultimedia.org/public/video/evergreen/MSG+SG+/SG+25+Nov+22/2988125 MSG+SG+IGF+2022+25+NOV+ 22.mp4>

**Link do raportu podsumowującego Forum:**

[Raport podsumowujący Forum Zarządzania Internetem \(IGF\) 2022,](#)

Raport ma na celu wsparcie polityki i procesów decyzyjnych wszystkich grup interesariuszy w zakresie kluczowych zagadnień związanych z zarządzaniem internetem, transformacją cyfrową i zrównoważonym rozwojem.

[https://mail.intgovforum.org/IGF2022\\_summaryreport\\_final.pdf](https://mail.intgovforum.org/IGF2022_summaryreport_final.pdf)

Kolejne, 18. doroczne spotkanie IGF odbędzie się w Japonii w Kioto w 2023 roku.

# SZWECJA OBEJMUJE PREZYDENCJĘ W RADZIE UNII EUROPEJSKIEJ

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

Z okazji objęcia prezydencji w UE Szwecja zorganizowała w dniach 22–24 stycznia 2023 roku konferencję, na której wyznaczyła ramy obszaru swojej aktywności w czasie przewodniczenia pracom Rady UE. Motywem przewodnim był temat regulacji platform internetowych UE oraz ich wpływu na dyskurs demokratyczny i politykę medialną. Eksperci, przedstawiciele przemysłu i organizacje spotkali się, aby omówić, w jaki sposób państwa członkowskie UE mogą zapewnić wolny i porywający dialog demokratyczny w nowym krajobrazie mediów cyfrowych i komunikacji. Konferencję poprowadziła sekretarz stanu Karin Svanborg Sjövall, a minister kultury Parisa Liljestrand wygłosiła **przemówienie otwierające**.

Głównym tematem konferencji było to, w jaki sposób poważne zmiany w krajobrazie komunikacyjnym i pojawiające się nowe regulacje, zwłaszcza w UE, wpływają na dialog demokratyczny i politykę medialną. Ponieważ usługi platform stają się coraz ważniejsze dla debaty publicznej, a maleją przychody komercyjne z mediów redakcyjnych, które produkują treści, kwestie te dotyczą całej Europy. Konferencja skupiła się zatem na wpływie tych zmian na szczeblu europejskim na sektor mediów i krajową politykę medialną w państwach członkowskich. Dyskusje opierały się nie tylko na nowych przepisach dotyczących głównych dostawców usług platformowych, które są obecnie wdrażane w Europie, lecz także na przyszłych regulacjach, w tym w szczególności na będącym w fazie inicjatywy ustawodawczej europejskim rozporządzeniu o wolności mediów.

**„Szwedzka prezydencja w dziedzinie kultury i mediów skupi się na wolności. Wolność mediów, wolność artystyczna, wolność tworzenia – i sposoby przyczyniania się do wolnej Ukrainy! Będziemy ciężko pracować, aby posunąć te kwestie na przód, kontynuując pracę wykonaną przez naszych czeskich kolegów nad europejską ustawą o wolności mediów” – powiedziała minister kultury Parisa Liljestrand.**

Szwecja w czasie swojej prezydencji od początku zachowuje wysoką aktywność w zakresie prowadzenia prac legislacyjnych z obszaru praw własności intelektualnej. Już w dniach 20–22 lutego 2023 roku szwedzka prezydencja w Radzie UE rozesała piąty kompromisowy tekst w sprawie rozporządzenia o danych (*Data Act*). Kompromisowa propozycja proponuje wprowadzenie możliwości odrzucenia wniosków o udostępnienie danych, jeżeli grożą one spowodowaniem poważnych szkód gospodarczych. Rozporządzenie o danych jest sztandarowym aktem prawnym regulującym sposób przenoszenia, udzielania dostępu i dzielenia się danymi przemysłowymi. Parlament Europejski przedstawi swoje stanowisko w tej sprawie do połowy marca.

Projekt rozporządzenia o danych stanowi, że użytkownicy podłączonych do internetu urządzeń gromadzących dane powinni mieć prawo dostępu do danych, które wnoszą w celu wygenerowania, lub przekazać to prawo stronie trzeciej, która może wykorzystać dane do opracowania nowej usługi. Taki obowiązek udostępniania danych wzbudził obawy po stronie branży, że może ona ujawnić tajemnice

handlowe i wrażliwe informacje handlowe. Aby zapobiec takim obawom, prezydencja szwedzka wprowadziła możliwość odrzucenia przez organizację kontrolującą dane wniosku o dostęp, jeśli może ona wykazać, że prawdopodobnie doprowadzi to do poważnych szkód gospodarczych. Więcej szczegółów pod adresem:

<https://www.euractiv.com/section/data-privacy/news/data-act-eu-council-closes-in-on-trade-secrets-compensation/>

Kolejne konsultacje publiczne w sprawie aktu o wolności mediów zakończyły się 23 stycznia 2023 roku. Wniesiono 98 opinii, które są dostępne pod adresem:

[https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13206-Ochrona-wolnosci-mediow-w-UE-nowe-przepisy\\_pl](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13206-Ochrona-wolnosci-mediow-w-UE-nowe-przepisy_pl)

# W SKRÓCIE

MARZENNA WOJCIECHOWSKA

## Komisja Europejska zapowiada konsultacje społeczne w sprawie metawersum

### Komunikat Komisji Europejskiej z 3 marca 2023 roku – dotyczy Programu Prac Komisji Europejskiej

Na stronie portalu Have your say (Wyraź swoją opinię) Komisja Europejska ogłosiła nową inicjatywę dotyczącą metawersum, czyli wirtualnego wszechświata. W wizji Komisji Europejskiej wirtualny wszechświat ma być połączeniem otwartości, bezpieczeństwa i szacunku. Komisja Europejska zamierza nakreślić wizję nowego wirtualnego wszechświata (metawersum), w którym zasadą przewodnią ma być poszanowanie praw cyfrowych oraz przepisów i wartości UE. Celem jest otwarty, interoperacyjny i innowacyjny wirtualny świat, bezpieczny i godny zaufania zarówno dla obywateli, jak i dla przedsiębiorstw. Inicjatywa będzie polegała na opisanu tej wizji, szans, jakie oferuje, i związanych z nią wyzwań społecznych – w oparciu o wkład panelu obywatelskiego. Zostaną przedstawione także planowane środki wykonawcze. Na chwilę obecną KE nie zaprezentowała dokumentu roboczego, rodzajów środków wykonawczych ani daty planowanych konsultacji.

Kolejne informacje o tej inicjatywie będą publikowane na stronie portalu Have your say pod następującym adresem:

[https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13757-Wirtualny-wszechswiat-metawersum-po%C5%82aczenie-otwartosci-bezpieczenstwa-i-szacunku\\_pl](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13757-Wirtualny-wszechswiat-metawersum-po%C5%82aczenie-otwartosci-bezpieczenstwa-i-szacunku_pl)

\*\*\*

## Zwalczanie internetowego piractwa treści wydarzeń na żywo

KE zamknęła zgłaszanie opinii w sprawie inicjatywy dotyczącej zwalczania piractwa wydarzeń na żywo.

Wpłynęło 96 opinii w sprawie planowanego zalecenia KE, w znakomitej większości od przedsiębiorców, w tym dwie opinie z Polski.

[Zwalczanie internetowego piractwa treści wydarzeń na żywo \(europa.eu\)](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13654-Zwalczanie-internetowego-piractwa-tresci-wydarzen-na-zywo_pl)

[https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13654-Zwalczanie-internetowego-piractwa-tresci-wydarzen-na-zywo\\_pl](https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13654-Zwalczanie-internetowego-piractwa-tresci-wydarzen-na-zywo_pl)

\*\*\*

## Nowelizacja ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego przedstawiło w styczniu 2023 roku zmieniony projekt nowelizacji ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych obejmujący zakresem głównie dostosowanie polskiego prawa do dyrektywy DSM. W dniu 15 lutego 2023 roku Komisja Europejska poinformowała o podjęciu decyzji o skierowaniu sprawy przeciwko Polsce, Bułgarii, Danii, Finlandii, Łotwie i Portugalii do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) w związku z niedopełnieniem obowiązku poinformowania Komisji o środkach transpozycji dyrektywy DSM. Czy skarga na Polskę zapowiedziana przez Komisję Europejską przyspieszy implementację tego aktu w Polsce? Na razie projekt znajduje się na etapie prac Komitetu Stałego Rady Ministrów i jeszcze nie został wniesiony do Sejmu.

\*\*\*

## Porozumienie UE–USA w sprawie sztucznej inteligencji

27 stycznia 2023 roku Stany Zjednoczone i Unia Europejska ogłosiły zamiar zawarcia porozumienia w sprawie przyspieszenia i zwiększenia wykorzystania sztucznej inteligencji w celu rozwoju następujących obszarów: rolnictwo, opieka zdrowotna, reagowanie kryzysowe, prognozowanie klimatu i sieci elektryczne.



## **INFORMACJE O DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA**

### **Rozstrzygnięcie konkursu stypendialnego na rok akademicki 2022/2023**

W grudniu 2022 roku rozstrzygnięto drugą edycję konkursu o stypendia SAiW Copyright Polska, skierowanego do studentów ostatnich lat studiów i doktorantów specjalizujących się w tematyce prawa własności intelektualnej.

Do końca października 2022 roku można było składać zgłoszenia w dwóch programach stypendialnych z następujących dziedzin:

- 1. Prawo autorskie i prawa pokrewne, ze szczególnym uwzględnieniem zbiorowego zarządzania tymi prawami;**
- 2. Ochrona praw autorskich i praw pokrewnych w modelach świadczenia usług, w tym na żądanie, w środowisku chmurowym (cloud computing).**

W ramach każdego z programów stypendialnych ustanowiono po dwa indywidualne stypendia, po jednym dla studenta ostatniego roku studiów magisterskich na kierunku prawo i dla doktoranta w dziedzinie nauk prawnych. W 2022 roku dokonano jednak zastrzeżenia, że w razie niezgłoszenia się w danym programie stypendialnym żadnego kandydata na danym poziomie studiów Stowarzyszenie może przyznać dodatkowe stypendium w drugim programie stypendialnym.

Stypendia są sfinansowane ze środków potrąconych przez Stowarzyszenie na cele wskazane w Regulaminie działalności o charakterze kulturalnym lub edukacyjnym przyjętym przez Walne Zebranie Członków na podstawie ustawy o zbiorowym

zarządzaniu prawami autorskimi i pokrewnymi. Pojedyncze stypendium wynosi 2000 zł brutto miesięcznie przez 9 miesięcy roku akademickiego 2022/2023.

Decyzją Komisji Stypendialnej w roku akademickim 2022/2023 zwycięzcami konkursu zostali:

#### **1. Program stypendialny dotyczący prawa autorskiego:**

**Olga GRODECKA**, przygotowująca pracę magisterską: *Zakres przedmiotowy zastosowania przepisów o postępowaniu odrębnym w sprawach z zakresu własności intelektualnej;*

**Natalia WALCZAK**, przygotowująca rozprawę doktorską: *Uprawnienia OZZ i ich sądowa ochrona.*

#### **2. Program stypendialny dotyczący praw autorskich w środowisku chmurowym:**

(stypendia otrzymały dwie osoby przygotowujące prace magisterskie w związku z brakiem zgłoszeń doktorantów w tym programie)

**Agnieszka FORTUNA**, przygotowująca pracę magisterską: *Ochrona praw autorskich w chmurze obliczeniowej;*

**Miłosz CZERWIŃSKI**, przygotowujący pracę magisterską: *Ochrona praw autorskich twórców i praw nabywców oprogramowania komputerowego w kontekście cyfrowej dystrybucji gier komputerowych.*

